

The Factors Influencing the Money Laundering¹

Saeedeh Peyvandi², Gholamhossein Golarzi³

Received: 2024/07/06

Accepted: 2024/09/01

Research Paper

Abstract

Money laundering is a system, treated to legitimate illegally earned wealth in a way aiming to conceal the source of the wealth and after the process. The purpose of this study, which was conducted by a survey method, is to identify the factor influence on Money laundering and explaining its effectiveness. To achieve the purpose of this study, the factors affecting on Money laundering were compiled and then questionnaires were prepared and distributed among the 140 members of the Financial Managers Association whose information was available as a statistical sample. The validation of the factors were examined through structural equation modeling. Findings showed that the factors of Money laundering (Ethics and Morality, Nature and Behavior, Education and Training, Religiousness, Patriotism, Income and Expenditure, Occupation, Bribe and Speed Money, Risk and Return, Future Security, Family Support, Tax) have sufficient validity. The final pattern also has a good fit. The index with the highest factor load is in the "Religiousness" structure and the index with the lowest factor load is in the "risk and return" structure.

Keyword: Money Laundering, Crime, Illegal Income.

JEL Classification: M41, M42.

1. doi: 10.22051/jera.2024.47557.3271

2. Assistant Professor, Department of Accounting, Semnan University, Semnan, Iran. (Corresponding Author). (s_peyvandi@semnan.ac.ir).

3. Associate Professor, Department of Financial Management, Semnan University, Semnan, Iran. (g_golarzi@semnan.ac.ir).

<https://jera.alzahra.ac.ir>

تبیین عوامل موثر در وقوع پولشویی^۱

سعیده پیوندی^۲، غلامحسین گل ارضی^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۴/۱۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۶/۱۱

مقاله پژوهشی

چکیده

پولشویی فرآیند مشروعیت بخشیدن به ثروتی است که از راه غیرقانونی به دست آمده تا منبع کسب ثروت پنهان شده و پول مانند پول قانونی به نظر رسد. هدف پژوهش حاضر که به روش پیمایشی انجام شده است، شناسایی عوامل موثر در وقوع پولشویی و تبیین میزان اثرگذاری آن می‌باشد. جهت دستیابی به هدف فوق، عوامل موثر بر وقوع پولشویی در قالب پرسشنامه ای تدوین شده و در بین ۱۴۰ نفر از اعضای انجمن مدیران مالی که اطلاعات آن‌ها در دسترس بود به عنوان نمونه آماری پژوهش توزیع گردید. میزان اثرگذاری عوامل از طریق مدل‌سازی معادلات ساختاری مورد بررسی قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد عوامل مطرح شده شامل اخلاق، رفتار، آموزش، اعتقادات، وطن پرستی، درآمدها و هزینه‌ها، اشتغال، رشوه و گردش پول، ریسک و بازده، امنیت آتی، حمایت خانواده و مالیات از اعتبار کافی برخوردار است. نتایج نشان داد الگوی نهایی برازش مطلوبی دارد. شاخص با بیشترین بار عاملی در سازه "اعتقادات" و شاخص با کم‌ترین بار عاملی در سازه "ریسک و بازده" وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: پولشویی، جرم، درآمدهای غیرقانونی.

طبقه‌بندی موضوعی: M41، M42

۱. doi: 10.22051/jera.2024.47557.3271

۲. استادیار، گروه حسابداری، دانشکده اقتصاد، مدیریت و علوم اداری، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران. (نویسنده مسئول).
s_peyvandi@semnan.ac.ir

۳. دانشیار، گروه مدیریت مالی، دانشکده اقتصاد، مدیریت و علوم اداری، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران. (g_golarzi@semnan.ac.ir)
https://jera.alzahra.ac.ir

مقدمه

پولشویی به معنای پنهان کردن ماهیت غیرقانونی درآمد ایجاد شده و منشا آن جهت اجتناب از عواقب قانونی جرم صورت گرفته می باشد. در برخی موارد، پول به کشورهای خارجی انتقال می یابد تا منبع غیرقانونی بودن آن پنهان بماند (رانا و اووال^۱، ۲۰۲۰). طبق مفاد ماده دو قانون مبارزه با پولشویی جمهوری اسلامی ایران مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۲۱ جرم پولشویی عبارت است از تحصیل، تملک، نگهداری یا استفاده از عواید حاصل از فعالیت های غیرقانونی با علم به اینکه به طور مستقیم یا غیرمستقیم در نتیجه ارتکاب جرم به دست آمده باشد. در ایران نیز اقداماتی در راستای مبارزه با پولشویی صورت گرفته و قوانینی در این خصوص تصویب شده است. در ماده ۶۲۲ قانون مجازات اسلامی پیش بینی شده است که هرکس با علم اطلاع یا با وجود قراین اطمینان آور به این که مال در نتیجه ارتکاب سرقت به دست آمده است آن را به نحوی از انحا تحصیل یا مخفی یا قبول کند یا مورد معامله قرار دهد به حبس از ۶ ماه تا ۳ سال و ۷۴ ضربه شلاق محکوم خواهد شد. تصویب کنندگان مقررات پیشگیری از پولشویی در مؤسسات مالی در مواد ۲، ۳ و ۵ نیز تکالیفی را برای اقدام مراجع نظارتی و عملیات مالی مقرر کرده اند که از وظایف ذاتی بانک ها و مؤسسات مالی به شمار می آیند. این مراجع موظفند اقداماتی از قبیل جمع آوری اطلاعات، ارائه پیشنهاد، اجرای قانون و هماهنگی لازم با مراکز قانونی را به عمل آورند و در صورت لزوم، پس از بررسی، مراتب را به مراجع تصمیم گیری کیفری یا غیر کیفری اعمال کنند. ماده ۲ مقررات پیشگیری از پولشویی در مؤسسات مالی چنین مقرر می کند: مؤسسات مالی مکلفند بر تمامی عملیات و معاملات مشتریان خود با هدف شناسایی عملیات مشکوک نظارت مستمر داشته باشند. در ماده ۳ نیز چنین آمده است: مؤسسات مالی مکلفند نسبت به احراز کامل هویت تمامی مشتریان خود اقدام نمایند. در ماده ۵ نیز بیان شده است، چنانچه متقاضی به نمایندگی از طرف شخص یا اشخاص دیگر تقاضای انجام عملیات بانکی را نماید، در این صورت احراز هویت فرد اصلی علاوه بر نماینده ضروری است. در جهت مبارزه بیشتر با پولشویی قوانین دیگری نیز تصویب گردید که از جمله می توان به ماده ۹ قانون مبارزه با پولشویی اشاره نمود که مقرر می کند مرتکبان جرم پولشویی علاوه بر استرداد درآمد و عواید حاصل از ارتکاب جرم مشتمل بر اصل و منافع حاصل (اگر موجود نباشد، مثل یا قیمت

آن)، به جزای نقدی به میزان یک چهارم عواید حاصل از جرم محکوم می شوند که باید به حساب درآمد عمومی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران واریز گردد. از اقدامات دیگری که در ایران علیه پولشویی انجام گردید می توان به تشکیل سازمان مبارزه با پولشویی اشاره نمود. این سازمان دارای وظایفی از جمله شناسایی، ردیابی، انسداد حساب ها و توقیف اموال مشکوک، بازرسی، نظارت و ... می باشد.

موضوع پولشویی به یکی از مهم ترین موضوعات در کشورها تبدیل شده است تا بتوانند از طریق فعالیت ها و نظارت هایی، ریسک و احتمال وقوع آن را کاهش دهند. والکر^۱ (۱۹۹۹) برآورد نمود سالانه ۲/۸ میلیارد دلار از فعالیت های غیرقانونی با تغییر شکل به صورت قانونی شسته می شود و از این طریق به اقتصاد جهانی آسیب می رساند. به اعتقاد السوایدی و نوبان^۲ (۲۰۲۰) دستورالعمل ها و قوانین موجود تاکنون نتوانسته به درستی مانع از انجام پولشویی شود، زیرا مشکل جدی، نبود اقدامات پیشگیرانه کافی می باشد. بنابراین نیاز به بروزرسانی قوانین و مقررات وجود دارد. همچنین همکاری های ملی و جهانی می تواند کمک بیشتری به مبارزه با پولشویی نموده و موقعیت برد-برد را ایجاد نماید. کمک های حقوقی متقابل بین شرکت ها در مبارزه با تخلفات به کمک موسسات مالی و بانک ها نیز می تواند در این خصوص مناسب باشد. به اشتراک گذاری دانش ها و ایده ها از طریق کنفرانس های ملی و بین المللی می تواند به کشورها کمک نماید تا تخلفات مربوط به پولشویی را کنترل نمایند. مجرمان همیشه به دنبال راه جدیدی برای ارتکاب جرم هستند و سیستم پولشویی هر روز تغییر می کند لذا کشورها باید به طور منظم، سیاست ها و عملیات ضد پولشویی خود را به روز کنند. بنابراین شناسایی دلایل و عوامل وقوع پولشویی جهت جلوگیری از آن با اهمیت می باشد. پولشویی منجر به بی ثباتی بازارهای مالی، بی اعتمادی مردم به دولت، خروج سرمایه از کشور، کاهش ورودی ها و درآمدهای دولت و آسیب به اعتبار و وجهه دولت و نظام می شود. از آن جایی که پولشویی باعث تضعیف بازارهای مالی می شود لذا می تواند مشکلاتی را در جهت نقدینگی در کشور ایجاد نماید. از طرف دیگر، کنترل دولت بر سیاست های اقتصادی نیز کاهش پیدا می کند. لذا پژوهش در این خصوص از اهمیت فراوانی برخوردار است.

1. Walker

2. Al-Suwaidi and Nobanee

از آن جایی که پولشویی دارای پیامدها و زیان های فراوانی می باشد لذا برای هرگونه اقدام ضد پولشویی و تدوین قوانین و مقررات در این خصوص، باید ابتدا عوامل و دلایل وقوع آن شناسایی و بررسی شود تا بتوان قوانینی را در جهت جلوگیری از آن تدوین نمود.

در ایران پژوهش های اندکی در خصوص پولشویی انجام شده است و معمولاً در آن ها، اثر یک عامل مورد بررسی قرار گرفته است. در این پژوهش، چندین مورد از عوامل و دلایل وقوع پولشویی شناسایی شده است. در بیشتر پژوهش ها، پولشویی و تبعات آن از لحاظ اقتصادی مورد بررسی قرار گرفته است. اما در این پژوهش، پولشویی از همه ابعاد از جمله ابعاد اجتماعی، سیاسی، اعتقادی، اخلاقی و ... بررسی گردید. هر یک از ابعاد شناسایی شده، دارای زیرمجموعه هایی است که میزان اثرگذاری هر یک از آن ها نیز به تفکیک بررسی گردید.

از طرف دیگر، اصولاً در پژوهش های مربوط به پولشویی، آثار زیانبار آن بررسی می شود، در حالی که پیشگیری از درمان بهتر می باشد. یعنی باید تلاش نمود تا هزینه های مربوط به مبارزه با پولشویی را صرف جلوگیری از آن نمود. لذا شناسایی دلایل وقوع پولشویی مهم تر از شناسایی اثرات آن بعد از وقوع می باشد.

عوامل مربوطه شناسایی، پرسشنامه مربوطه تدوین و در بین اعضای انجمن مدیران مالی ایران توزیع گردید. در نهایت پس از جمع آوری نتایج، میزان اثرگذاری آن ها از طریق مدل سازی معادلات ساختاری در نرم افزار پی ال اس بررسی گردید.

مبانی نظری و توسعه فرضیه پژوهش

سازمان توسعه و همکاری اقتصادی^۱ (۲۰۰۹) پولشویی را به عنوان فرآیندی تعریف نمود که توسط آن وجوه غیرقانونی تبدیل به وجوه به ظاهر مشروع می شوند. این وجوه به عنوان پول های کثیف توصیف می شوند زیرا ناشی از فعالیت های غیرقانونی مانند معاملات مواد مخدر، فرار مالیاتی، قاچاق، سرقت و سایر اعمال غیرقانونی می باشد.

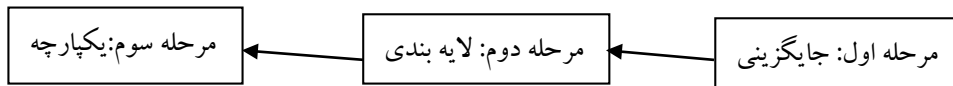
عملیات ضد پولشویی^۲ (مبارزه با پولشویی) به قوانین، مقررات، سیاست ها، رویه ها و دستورالعمل هایی اشاره دارد که توسط نهادهای نظارتی و سازمان های مالی برای جلوگیری از انجام پولشویی استفاده می شود. در سال ۱۹۹۸ کنوانسیون سازمان ملل و پس از آن دفتر مبارزه

1. Organization for Economic Cooperation and Development

2. Anti-Money Laundering

با جرم و مواد مخدر سازمان ملل^۱، واحد مبارزه با پولشویی را تاسیس نمود که این واحد مسئول اجرای برنامه‌هایی علیه پولشویی در سطح جهانی است. پس از آن، گروه ویژه اقدام مالی، جهت مبارزه با فعالیت‌های غیرقانونی تشکیل گردیده و استانداردهایی توسط آن‌ها تدوین گردید و اقداماتی برای مبارزه با پولشویی فراهم گردید (رانا و اوایل، ۲۰۲۰).

پولشویی در سه مرحله اصلی زیر انجام می‌شود:

شکل ۱. مراحل پولشویی

بانک جهانی (۲۰۰۶) استدلال نموده است که در مرحله اول، درآمدهای ناشی از فعالیت‌های غیرقانونی وارد سیستم‌های مالی می‌شود تا مانع از کشف شدن آن‌ها توسط بانک‌ها و سازمان‌های قانونی شود. برای مثال مقادیر زیاد پول در چندین واحد کوچکتر واریز می‌شود. در مرحله دوم از طریق برخی معاملات، منشا ایجاد این پول پاک شده و به حساب یا حساب‌های دیگر منتقل می‌شود. در آخرین مرحله، پول‌های شسته شده با موفقیت در سیستم مالی ادغام می‌شود و مجدداً به اقتصاد مشروع وارد می‌شود.

روش‌های مختلفی برای انجام پولشویی وجود دارد. مهم‌ترین روش‌هایی که توسط بانک مرکزی ایرلند (۲۰۱۵) بیان شده است به شرح زیر می‌باشد:

جدول ۱. روش‌های پولشویی

ورود کالاهای ممنوعه به کشور به صورت مخفیانه و برخلاف قانون جهت انتقال پول به خارج از کشور برای سرمایه‌گذاری در بانک‌ها یا موسسات مالی	قاچاق نقدینگی
نشان دادن ارزش‌های بالاتر یا پایین‌تر در خصوص معاملات انجام شده در فاکتورها جهت پنهان نمودن جابه‌جایی پول	پولشویی مبتنی بر تجارت
کسب و کاری که انجام می‌شود و به طور قانونی با مقادیر زیاد وجه نقد ارتباط دارد و از حساب‌هایی برای واریز پول استفاده می‌نمایند که هم	تجارت پول نقد

درآمدهای حاصل از کسب و کار و هم پول های غیرقانونی را در آن وارد نمایند.	
مربوط به استفاده از بانک هایی است که متعلق به پولشویان است.	مالکیت بانک ها
با پولی که به صورت غیرقانونی به دست آمده املاک را خریداری نموده و سپس آن را می فروشند.	خرید املاک و مستغلات
شخص با پولی که به صورت غیرقانونی به دست آمده به قمارخانه رفته، مدتی را قمار کرده و ادعا می کند که این پول از راه قمار به دست آمده است.	قمارشویی

پولشویی مانع از پیشرفت کشورها به خصوص کشورهای در حال توسعه و توسعه نیافته خواهد شد لذا اثرات سوئی بر اقتصاد هر کشور گذاشته و بهره وری را به شدت کاهش می دهد و در بلندمدت، تجارت های بین المللی و جریانات سرمایه را مختل می نماید (بارتلت^۱، ۲۰۰۲).

در سطح بین الملل نیز، سازمان های مختلفی تشکیل شده و اقدامات زیادی از طرف آن ها در جهت مبارزه با پولشویی انجام شده است که می توان به موارد زیر اشاره نمود:

- سازمان ملل متحد: به عنوان مهم ترین سازمان بین المللی، تلاش های گسترده ای را در راستای کنترل و مبارزه با پولشویی انجام داده است. این سازمان از طریق اداره جرم و مواد مخدر در امر مبارزه با پولشویی ایفای نقش می نماید.
- مجمع عمومی سازمان ملل: این مجمع از طریق دو قطعنامه از کشورهای عضو درخواست نمود که به منظور تسهیل در توقیف و مصادره عواید جرم و گسترش تدابیر مؤثر در جهت مقابله با پولشویی اقدامات لازم را انجام دهند. مهمترین اقداماتی که مجمع عمومی سازمان ملل متحد مشخصاً در مورد کنترل و مبارزه با پولشویی انجام داده است، یکی تصویب اعلامیه سیاسی و طرح عملی علیه جرم سازمان یافته فراملی است و دیگری اعلامیه سیاسی و طرح عملی علیه پولشویی می باشد.
- کنوانسیون های بین المللی: تلاش ها و اقدامات جامعه بین المللی و مساعی جهانی علیه پولشویی، بعضاً در قالب انعقاد و اجرای کنوانسیون های بین المللی انجام شده است. البته منظور از کنوانسیون های بین المللی، آن دسته از کنوانسیون هایی است که جهان شمول بوده و محدوده اجرای آن سراسر جهان است مانند کنوانسیون وین، پالمو، مریدا.

– گروه ضربت اقدام مالی علیه پولشویی: گروه ویژه اقدام مالی یکی از مهمترین نهادهای پیشرو به شمار می رود که از سال ۱۹۸۹ تا کنون به صورت تخصصی در این حوزه فعالیت می کند. این گروه در سال ۱۹۸۹ میلادی در پاسخ به نگرانی های فزاینده ناشی از پایان شوم پولشوئی، به ابتکار کشورهای عضو گروه هفت تشکیل شده است (فلاح نژاد، ۱۳۹۶).

دلایل زیادی مانند فرار مالیاتی برای وقوع پولشویی وجود دارد. از طرف دیگر اشخاص مختلفی مانند سیاستمداران، بازرگانان، مدیران، کارکنان و غیره در فرآیند پولشویی درگیر می باشند. سه دلیل حیاتی برای ارتکاب پولشویی وجود دارد که شامل موارد زیر می باشد: دلیل اول این است که پول شریان حیاتی سازمان است و با وجود آن می توان تمام هزینه ها را پوشش داد. دلیل دوم این است که منشا این پول وقوع جرم است لذا باید منشا آن را پنهان نمود و دلیل سوم این است که با پولشویی، می توان مانع از تحقیق و تفحص در خصوص تبدیل پول کثیف به پول قانونی شد (گیدابلی و کومار^۱، ۱۹۹۹).

در دهه های اخیر، پولشویی به اضطرابی جهان تبدیل شده است و از آن به عنوان تکنیکی استفاده می شود که بتوان از راه تقلب، مواد مخدر و سایر جرایم، منافع غیرقانونی به دست آورد (انگر^۲، ۲۰۰۹). قلب این گونه جرم ها، فریب دادن و پنهان کردن منبع غیرقانونی آن می باشد (زانویچ^۳، ۲۰۰۹). جرم نه تنها مشکل اقتصادی برای یک کشور بلکه برای همه دنیا است لذا تقریباً همه کشورها به دنبال کنترل این مشکل جهانی می باشند. سازمان های ضد پولشویی و سیاست های اجرایی آن ها توسط بسیاری از کشورها، توانسته تا حدودی به کاهش مشکلات کمک کرده و نرخ تخلفات و رفتارهای غیرقانونی را کاهش دهد (فرودا^۴، ۲۰۰۹).

کاترل^۵ (۲۰۰۱) بیان نمود که پولشویی نه تنها اقتصاد کشور را تضعیف می نماید بلکه باعث بی ثبات کردن دولت ها نیز می شود. در برخی از مطالعات، عوامل مرتبط با دستورالعمل های پولشویی مورد بررسی قرار گرفت. برای مثال المبارک^۶ (۲۰۰۳) مسائل مرتبط با پولشویی در

1. Gidadhubli and Kumar
2. Unger
3. Zdanowicz
4. Ferwerda
5. Cotterill
6. Almubarak

بانک های دبی را بررسی نمود و دریافت که باید آموزش های بیشتری به کارکنان بانک ارائه نمود و آن ها را با فرآیندهای جدید آشنا نمود. ترانه^۱ (۲۰۰۵) نیز بر جلوگیری و کنترل پولشویی تاکید نمودند و در پژوهش خود دریافتند که قوانین و مقررات اردن در مورد مبارزه با پولشویی، ضعیف و ناکافی است. وی معتقد است جهانی شدن سرمایه گذاری ها باعث افزایش پولشویی شده است در نتیجه مبارزه با پولشویی را با شکست مواجه کرده است لذا نظارت صحیح بر جریان پول دشوار گردیده است. بنابراین بیشتر از مبارزه با پولشویی باید از انجام آن جلوگیری کرده و بر نحوه مهار پول کثیف تاکید نمود. موگارا^۲ (۲۰۱۱) نیز بیان نموده است که پولشویی هنوز به عنوان جرم جهانی در نظر گرفته نشده است و شخص به راحتی مرتکب آن شده و پول های غیرقانونی را به کشورهای دیگر منتقل می کند و این زنجیره ادامه خواهد داشت در حالی که باید پولشویی را به عنوان جرمی جهانی در نظر گرفته و استراتژی ها و سیاست های جهانی را در جهت جلوگیری از آن تدوین و توسعه داد و در مرحله بعد بر تشکیل دادگاه ها و مجازات های آن تاکید نمود.

رانا و راول (۲۰۲۰) در پژوهش خود، دلایل وقوع جرم پولشویی را شناسایی و تجزیه و تحلیل نمودند و مدلی را برای کنترل پولشویی در بنگلادش ارائه نمودند. نتیجه پژوهش آن ها که با استفاده از پرسشنامه و به روش تحلیل عاملی انجام گردید، نشان داد رشوه دادن و سرعت بخشیدن به گردش پول و مخفی نگه داشتن منبع آن، اصلی ترین دلیل جرم پولشویی و تبدیل پول سیاه به پول سفید است. هم چنین دریافت بازده بالاتر ناشی از سرمایه گذاری ها و نیز فرار از تعرفه های بالا نیز از عوامل مهم دیگر است که خود ناشی از فقدان اخلاق در زندگی می باشد. عدم تعادل بین درآمدها و هزینه ها نیز افراد را تحت تاثیر قرار می دهد تا پولشویی را انجام دهند. در نهایت بیان گردید پولشویی باید با اقداماتی موثر کنترل شده و مجازات شدیدی برای این جرم در نظر گرفته شود.

واتیلگام^۳ (۲۰۰۷) عوامل موثر بر پولشویی را در بخش های بانکی و غیربانکی در ۸۸ کشور مورد بررسی قرار داد. نتایج نشان داد تکنولوژی بر پولشویی تاثیر جزئی دارد در حالی که قانون، مقررات و اخلاق در سازمان ها نقش حیاتی در کنترل پولشویی دارند. در این زمینه کشورها

1. Tarawneh

2. Mugarura

3. Vaithilingam

باید قوانین و مقرراتی را برای جلوگیری از وقوع پولشویی تدوین نمایند و این قوانین بازدارندگی لازم را داشته باشند. محسنی (۱۳۹۱) نیز در پژوهش خود به بررسی تغییرات ایجاد شده در قوانین ایالات متحده به واسطه تصویب و اجرای قانون میهن پرستی پرداخت و نکات مثبت و منفی آن را بیان نمود. قانون میهن پرستی با هدف ایجاد تغییرات بنیادین در جهت نظارت، مبارزه با تروریسم و برقراری امنیت، طرح ریزی و تصویب شده بود. یکی از عناوین اصلی این قانون، مبارزه با پولشویی می باشد. لک و همکاران (۱۴۰۲) نیز مدل احتمال وقوع پولشویی بر مبنای ویژگی های کیفی گزارشگری مالی را ارائه نمودند. نمونه آماری آن ها شامل ۱۵۶ شرکت عضو بورس اوراق بهادار تهران بوده است. نتایج نشان داد افزایش کیفیت گزارشگری مالی موجب کاهش احتمال وقوع پولشویی می شود. برات زاده و همکاران (۱۳۹۷) نیز به بررسی عوامل موثر بر پولشویی مبتنی بر تجارت در ایران پرداختند. مطالعه آن ها با استفاده از الگوی جاذبه فرویدا در بازه زمانی ۱۹۹۹ تا ۲۰۱۲ انجام گردید. نتایج نشان داد تولید ناخالص داخلی، حجم تجارت، متغیرهای جغرافیایی، فرهنگی و جمعیت دارای اثر معناداری بر حجم پولشویی مبتنی بر تجارت ایران می باشند.

النامت^۱ (۲۰۱۴) دریافت که همکاری با بانک های خارجی منجر به کاهش پولشویی می شود و علت آن تبادل اطلاعات و گزارش ها و متغیرهای دیگری مانند آموزش و استفاده از تکنولوژی می باشد. حقی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهش خود به تبیین ساختارمندی عوامل موثر در چالش های مبارزه با پولشویی در نظام بانکی ایران پرداختند. نتیجه پژوهش آن ها که از طریق تحلیل محتوایی و روش دلفی فازی انجام گردید نشان داد که رعایت شاخص های زیرساختی مطابق با استانداردهای بین المللی توسط نظام بانکی موجب ارتقا جایگاه بانک های ایرانی در سطح بین الملل و محدودسازی پولشویی از طریق نظام بانکی می گردد.

مداح و سینائیان (۱۳۹۹) روند پولشویی در ایران را به صورت تجربی با استفاده از مدل سازی ساختاری طی سال های ۱۳۶۰ تا ۱۳۹۶ مورد تحلیل قرار دادند. نتایج نشان داد جرایم سرقت و قاچاق مواد مخدر اثر مثبت و معنی داری بر روند پولشویی دارند. همچنین شرایط اقتصادی می تواند انگیزه افراد را در ورود به فعالیت های غیر قانونی تحریک کند. علاوه بر آن رشد پولشویی همراه با کاهش تولید ناخالص داخلی و افزایش حجم پول نقد در جریان است که در نتیجه آن

ثبات اقتصادی تضعیف می شود. طبق نتایج پژوهش آن ها، پولشویی در ایران روند صعودی دارد که در صورت رشد جرایم به ویژه قاچاق مواد مخدر، این روند ادامه خواهد یافت که بر بخش حقیقی اقتصاد اثر منفی دارد.

همان طور که بیان گردید، بسیاری از پژوهش ها بر پیشگیری از انجام پولشویی بیشتر از مجازات های پس از آن تاکید می نمایند. در برخی از پژوهش ها اثر تعداد محدودی از عوامل وقوع پولشویی مورد بررسی قرار گرفته است و در برخی دیگر نیز مجازات های پس از انجام آن، و نیز اثرات اقتصادی آن بررسی شده است. لذا با توجه به اینکه تعداد محدودی از پژوهش ها علت وقوع پولشویی را بررسی نموده و نیز با توجه به اهمیت موضوع پولشویی در سطح جهانی و اثرات مخربی که بر اقتصاد کشورها دارد، در این پژوهش ۳۰ مورد از عوامل و دلایل وقوع پولشویی در ۱۲ حوزه ی مختلف مشخص شده و میزان اثرگذاری آن ها تبیین شده است. بررسی عوامل تعیین شده از طریق تدوین پرسشنامه و سپس توزیع آن در بین اعضای انجمن مدیران مالی ایران صورت گرفته است. در نهایت بررسی میزان اثرگذاری عوامل تعیین شده با استفاده از معادلات ساختاری در نرم افزار پی ال اس انجام شده است. بنابراین با توجه به آنچه در بخش های قبل بیان گردید سوال اصلی پژوهش به صورت زیر مطرح می گردد:

سوال اصلی: برای شناسایی پولشویی، کدام دلایل و عوامل مناسب است؟ و اولویت بندی این عوامل به چه صورت است؟

روش شناسی پژوهش

جهت بررسی و اعتبارسنجی عوامل موثر در وقوع پولشویی، از پرسشنامه رانا و اوآل (۲۰۲۰) استفاده گردید. پرسشنامه طراحی شده از دو بخش تشکیل شده است که بخش اول شامل اطلاعات فردی تکمیل کنندگان و بخش دوم شامل عوامل موثر در وقوع پولشویی می باشد. جهت ایرانیزه کردن پرسشنامه، تعدادی از صاحب نظران حرفه حسابداری، آن را بررسی نموده، برخی از سوالات پرسشنامه را حذف و تعدادی را ویرایش نمودند. به هر سوال از ۱ (کاملاً مخالف) تا ۵ (کاملاً موافق) مطابق طیف لیکرت یک عدد تخصیص یافت. روایی پرسشنامه که نشان دهنده توانایی ابزار مورد نظر در اندازه گیری صفتی است که آزمون برای اندازه گیری آن ساخته شده است از طریق مصاحبه با صاحب نظران و پایایی که نشان دهنده دقت، اعتماد پذیری و ثبات نتایج است از طریق ضریب آلفای کرونباخ بررسی گردید که ضریب بالاتر از ۰/۷ نشان

دهنده پایایی می‌باشد (داوری و رضازاده، ۱۳۹۶). پرسشنامه به روش نمونه‌گیری در دسترس در اختیار ۱۳ نفر از اساتید صاحب‌نظر و اعضای انجمن مدیران مالی ایران قرار گرفت و نظرات آن‌ها جمع‌آوری و مجدداً تغییرات لازم در پرسشنامه اعمال گردید. هم‌چنین برای تایید پایایی، پرسشنامه به روش نمونه‌گیری در دسترس بین ۴۰ نفر از افراد مذکور از طریق پست الکترونیک توزیع گردید که ۳۰ پرسشنامه بازگشت شد. اطلاعات در نرم‌افزار اس‌پی‌اس‌اس وارد شده و در نهایت ضریب آلفای کرونباخ، ۰/۸۶۲ به دست آمد.

لینک پرسشنامه تایید شده جهت اجرای آنلاین پرسشنامه آماده گردید. جامعه آماری پژوهش حاضر، اعضای انجمن مدیران مالی ایران می‌باشد که از این تعداد اطلاعات تماس ۱۴۰ نفر از آن‌ها در دسترس می‌باشد که به عنوان جامعه آماری در نظر گرفته شد. با توجه به تعداد اندک، از روش نمونه‌گیری در دسترس استفاده شده و همه ۱۴۰ نفر به عنوان نمونه آماری نیز در نظر گرفته شدند. لذا با توجه به تعداد و اطلاعات تماس آن‌ها، لینک پرسشنامه پس از تماس و هماهنگی، از طریق پیامک، ایتا، واتس‌آپ یا پست الکترونیک برای همه آن‌ها ارسال گردید و در نهایت تعداد ۶۵ پرسشنامه کامل (۴۶/۴۳ درصد) جمع‌آوری و نتایج حاصل از پرسشنامه، گردآوری شد.

برای بررسی داده‌ها از مدل‌سازی معادلات ساختاری در نرم‌افزار پی‌ال‌اس استفاده گردید. پس از ساخت مدل، برازش (مناسب بودن) آن بر اساس داده‌هایی که نمونه آماری در پاسخ به سوالات ابزار اندازه‌گیری (متغیرهای آشکار) داده‌اند، بررسی می‌شود. جهت تحلیل، ۳۰ متغیر مشاهده شده در دوازده سازه مرتبه اول "اخلاق و اصول اخلاقی"^۱، "خصلت و رفتار"^۲ و "آموزش و پرورش"^۳، "اعتقادات"^۴، "وطن پرستی"^۵ و "درآمدها و هزینه‌ها"^۶، "اشتغال"^۷، "رشوه و گردش پول"^۸، "ریسک و بازده"^۹، "امنیت آتی"^{۱۰}، "حمایت خانواده"^{۱۱} و "مالیات"^{۱۲} طبقه‌بندی گردید.

1. Ethics and Morality
2. Nature and Behavior
3. Education and Training
4. Religiousness
5. Patriotism
6. Income and Expenditure
7. Occupation
8. Bribe and Speed Money
9. Risk and Return
10. Future Security
11. Family Support
12. Tax

جهت سهولت در تحلیل به هر یک از سوالات پرسشنامه، برجستگی داده شد که در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. شاخص‌ها و سازه‌ها

سوال‌های پرسشنامه	نماد متغیرهای مشاهده شده	سازه‌های مرتبه اول
۱- عدم رعایت اصول اخلاقی در تجارت، دلیلی برای وقوع پولشویی است.	Q ₁	اخلاق و اصول اخلاقی EM
۲- عدم رعایت اخلاق در زندگی، دلیلی برای وقوع پولشویی است.	Q ₂	
۳- مجازات‌های پولشویی کافی نبوده و بازدارندگی لازم را ندارد.	Q ₃	خصیلت و رفتار NB
۴- عدم صبوری و شکیبایی برای ثروتمند شدن دلیلی برای وقوع پولشویی می‌باشد.	Q ₄	
۵- عدم آموزش صحیح، علت انجام پولشویی است.	Q ₅	آموزش و پرورش ET
۶- عدم وجود آموزش‌های کافی برای کنترل پولشویی، دلیلی برای وقوع آن است.	Q ₆	
۷- پولشویی به دلیل عدم آگاهی کافی از قوانین و مقررات مالی و سرمایه‌گذاری انجام می‌شود.	Q ₇	
۸- پولشویی به دلیل عدم رعایت اصول مذهبی انجام می‌شود.	Q ₈	اعتقادات R
۹- اعتقاد نداشتن به دین، دلیلی بر وقوع پولشویی می‌باشد.	Q ₉	
۱۰- عدم اطلاع کافی از معارف دینی، دلیلی بر پولشویی است.	Q ₁₀	وطن پرستی P
۱۱- عدم عشق به کشور باعث ایجاد پولشویی می‌شود.	Q ₁₁	
۱۲- پولشویی به دلیل بی‌تفاوتی نسبت به توسعه کشور رخ می‌دهد.	Q ₁₂	درآمدها و هزینه‌ها IE
۱۳- پولشویی برای تبدیل پول سیاه به پول سفید انجام می‌شود.	Q ₁₃	
۱۴- تمایل به داشتن درآمد بیشتر، منجر به انجام پولشویی می‌شود.	Q ₁₄	
۱۵- عدم تعادل و موازنه بین درآمدها و هزینه‌ها منجر به ایجاد پولشویی می‌شود.	Q ₁₅	اشتغال O
۱۶- تاجر نسبت به ارائه دهنده خدمات، تمایل بیشتری به انجام پولشویی دارد.	Q ₁₆	
۱۷- سیاستمداران نسبت به سایر مشاغل، تمایل بیشتری به انجام پولشویی دارند.	Q ₁₇	رشوه و گردش پول BS
۱۸- پولشویی برای پنهان کردن منبع رشوه و سرعت بخشیدن به گردش پول است.	Q ₁₈	
۱۹- پولشویی برای پرداخت رشوه و سرعت بخشیدن به گردش پول است.	Q ₁₉	

سوال‌های پرسشنامه	نماد متغیرهای مشاهده شده	سازه‌های مرتبه اول
۲۰- سرمایه گذاری در بازار اوراق بهادار، سهام و مشتقات آن در سایر کشورها جهت کسب بازده بالاتر منجر به انجام پولشویی می شود.	Q ₂₀	ریسک و بازده RR
۲۱- فرصت های سرمایه گذاری امن در کشورهای خارجی، افراد را برای انجام پولشویی تشویق می کند.	Q ₂₁	
۲۲- به دلیل داشتن فرصت های سرمایه گذاری کم تر در کشور خود، پولشویی انجام می شود.	Q ₂₂	
۲۳- برای دریافت منابع ارزی بالاتر حاصل از ارائه خدمات، از کانال های غیرقانونی استفاده می شود که دلیلی بر انجام پولشویی است.	Q ₂₃	
۲۴- سرمایه گذاری در املاک در خارج از کشور، دلیلی برای انجام پولشویی است.	Q ₂₄	امنیت FS
۲۵- سپرده گذاری های مطمئن در خارج از کشور، دلیلی بر وقوع پولشویی می باشد.	Q ₂₅	
۲۶- پولشویی به دلیل تورم بالا در کشور انجام می شود زیرا ارزش پول کاهش می یابد.	Q ₂₆	
۲۷- انگیزه برای داشتن زندگی با رفاه بالاتر، منجر به وقوع پولشویی می شود.	Q ₂₇	حمایت خانواده FSU
۲۸- پولشویی برای حمایت از آموزش یکی از اعضای خانواده در خارج از کشور، انجام می شود.	Q ₂₈	
۲۹- فرار مالیاتی به دلیل وجود نرخ مالیات بالا، باعث پولشویی می شود.	Q ₂₉	مالیات T
۳۰- فرار از پرداخت تعرفه های بالا در اقلام وارداتی مانند طلا، دلیلی برای وقوع پولشویی است.	Q ₃₀	

یافته های پژوهش

برای آزمون فرضیه پژوهش، از الگوریتم تحلیل مدل‌ها استفاده شد و تحلیل‌ها در دو مرحله اصلی "بررسی برازش مدل" و سپس "آزمودن فرضیه پژوهش" انجام گردید.

بررسی برازش مدل

ارزیابی مدل‌های معادلات ساختاری و بررسی برازش مدل در سه قسمت انجام می‌شود: (۱) بخش مدل‌های اندازه‌گیری (۲) بخش ساختاری (۳) بخش مدل کلی (اندازه‌گیری و ساختاری). در بخش مدل‌های اندازه‌گیری، صحت روابط موجود بررسی می‌شود. در بخش

ساختاری، روابط بررسی و تفسیر می‌شود. در نهایت برازش کلی مورد بررسی قرار می‌گیرد. آمار توصیفی پاسخ‌دهندگان به صورت زیر می‌باشد:

جدول ۳. آمار توصیفی پاسخ‌دهندگان

تعداد	شرح		تعداد	شرح	
۸	۲۵ تا ۳۵ سال	سن	۹	زن	جنسیت
۲۵	۳۶ تا ۴۵ سال		۵۶	مرد	
۲۳	۴۶ تا ۵۵ سال		۸	تحلیل‌گر مالی	شغل
۹	بالتر از ۵۵ سال	۱۲	عضو هیئت مدیره شرکت بورسی		
۱۳	کارشناسی	۹	حسابدار رسمی		
۳۸	کارشناسی ارشد	۶	استاد حسابداری		
۱۴	دکتری	آخرین تحصیلات	۳۰	سایر	

همان‌طور که جدول ۳ نشان می‌دهد مدرک تحصیلی بیشتر پاسخ‌دهنده‌ها کارشناسی ارشد است. عمده پاسخ‌دهنده‌ها دارای سن ۳۶ تا ۵۵ سال بوده و حداقل ۳۰ درصد از آن‌ها، تحلیل‌گر مالی و یا عضو هیات مدیره می‌باشند.

برازش مدل‌های اندازه‌گیری

برای بررسی برازش مدل‌های اندازه‌گیری، از معیارهای پایایی، روایی همگرا و واگرا استفاده می‌شود. الف) پایایی: برای بررسی پایایی مدل‌های اندازه‌گیری، از پایایی ترکیبی و ضرایب بارهای عاملی استفاده می‌شود. در صورتی که معیار پایایی ترکیبی برای هر سازه بالاتر از ۰/۷ (نانلی^۱، ۱۹۷۸) باشد نشان از پایداری درونی مناسب برای مدل‌های اندازه‌گیری دارد. بارهای عاملی نیز اگر مقداری برابر و یا بیشتر از ۰/۴ شود (هالند^۲، ۱۹۹۹) موید این مطلب است که پایایی در مورد آن مدل اندازه‌گیری قابل قبول است. ب) روایی همگرا: روایی همگرا نشان‌دهنده میانگین واریانس بین هر سازه (همبستگی) با شاخص‌های خود است. فورنل و لارکر^۳ (۱۹۸۱) مقدار ۰/۵ به بالا را برای روایی همگرا کافی دانسته‌اند. ج) روایی واگرا: میزان رابطه یک سازه با شاخص‌هایش در مقایسه با رابطه آن سازه با سایر سازه‌ها است (فورنل و لارکر، ۱۹۸۱).

1. Nunnally
2. Hulland
3. Fornell and Larkers

ضرایب بارهای عاملی و خروجی روایی همگرا و پایایی ترکیبی، در جداول زیر نشان داده شده است:

جدول ۴. ضرایب بارهای عاملی

سوالات	Q ₁	Q ₂	Q ₃	Q ₄	Q ₅	Q ₆	Q ₇	Q ₈	Q ₉	Q ₁₀
بارعاملی	۰/۹۱۲	۰/۹۰۰	۰/۸۵۰	۰/۸۴۵	۰/۷۱۷	۰/۶۷۴	۰/۸۴۵	۰/۸۴۸	۰/۹۲۹	۰/۹۵۱
سوالات	Q ₁₁	Q ₁₂	Q ₁₃	Q ₁₄	Q ₁₅	Q ₁₆	Q ₁₇	Q ₁₈	Q ₁₉	Q ₂₀
بارعاملی	۰/۸۳۲	۰/۸۹۱	۰/۵۲۶	۰/۴۴۸	۰/۹۱۵	۰/۸۷۵	۰/۷۱۴	۰/۹۲۷	۰/۸۹۰	۰/۸۵۴
سوالات	Q ₂₁	Q ₂₂	Q ₂₃	Q ₂₄	Q ₂₅	Q ₂₆	Q ₂₇	Q ₂₈	Q ₂₉	Q ₃₀
بارعاملی	۰/۸۰۴	۰/۷۸۲	۰/۵۶۷	۰/۸۴۸	۰/۸۵۱	۰/۴۶۴	۰/۸۲۳	۰/۷۶۱	۰/۸۴۷	۰/۸۹۸

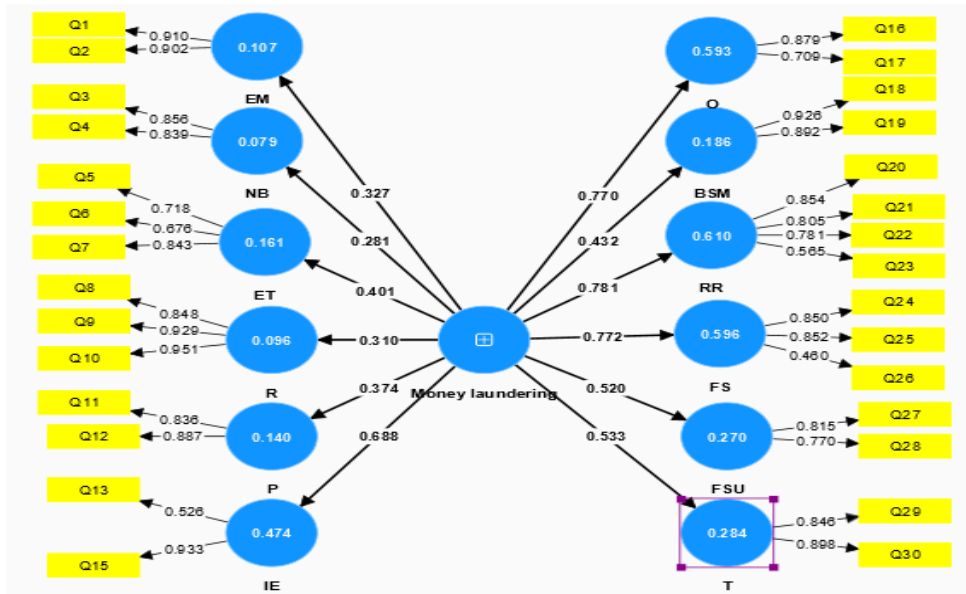
همانطور که مشاهده می‌شود کلیه مقادیر بارهای عاملی بزرگتر از ۰/۴ می‌باشد که نشان می‌دهد واریانس بین سازه و شاخص‌های آن از واریانس خطای اندازه‌گیری آن سازه بیشتر بوده و پایایی در مورد مدل اندازه‌گیری قابل قبول است.

جدول ۵. روایی همگرا و پایایی ترکیبی

سازه	روایی همگرا	پایایی ترکیبی
اخلاق و اصول اخلاقی	۰/۸۲۱	۰/۹۰۲
خصلت و رفتار	۰/۷۱۹	۰/۸۳۶
آموزش و پرورش	۰/۵۶۱	۰/۷۹۱
اعتقادات	۰/۸۲۹	۰/۹۳۵
وطن پرستی	۰/۷۴۳	۰/۸۵۲
درآمدها و هزینه‌ها	۰/۴۳۸	۰/۶۷۹
اشتغال	۰/۶۳۸	۰/۷۷۷
رشوه و گردش پول	۰/۸۲۶	۰/۹۰۵
ریسک و بازده	۰/۵۷۷	۰/۸۴۲
امنیت آبی	۰/۵۵۳	۰/۷۷۷
حمایت خانواده	۰/۶۲۸	۰/۷۷۲
مالیات	۰/۷۶۲	۰/۸۶۵

روایی همگرا که نشان‌دهنده میانگین واریانس بین هر سازه (همبستگی) با شاخص‌های خود است باید حداقل ۰/۵ و پایایی ترکیبی که نشان از پایداری درونی مناسب برای مدل‌های اندازه‌گیری دارد حداقل ۰/۷ باشد. با توجه به آنکه سازه درآمدها و هزینه‌ها کم‌تر از این مقدار

است لذا دارای روایی همگرا و پایایی ترکیبی مناسبی نمی‌باشد بنابراین باید یکی از سوالات مربوط به آن سازه‌ها با بار عاملی پایین حذف گردد. سوال ۱۴ سازه درآمدها و هزینه‌ها دارای بار عاملی کم تری است لذا حذف گردیده و مجدداً آزمون‌ها انجام شده و ضرایب بارهای عاملی به صورت زیر به دست می‌آید:

شکل ۲. ضرایب بارهای عاملی پس از حذف سوال ۱۴

همان‌طور که مشاهده می‌شود، ضرایب بارهای عاملی همه سوالات از ۰/۴ بیشتر است بنابراین پایایی در مورد آن مدل اندازه‌گیری، قابل قبول است. پنج مورد از بیشترین بارهای عاملی به ترتیب مربوط به شاخص عدم اطلاع از معارف دینی در سازه "اعتقادات"، شاخص عدم تعادل و موازنه بین درآمدها و هزینه‌ها در سازه "درآمدها و هزینه‌ها"، شاخص اعتقاد نداشتن به دین و مذهب در سازه "اعتقادات"، شاخص پنهان کردن منبع رشوه در سازه "رشوه و گردش پول" و شاخص عدم رعایت اصول اخلاقی در تجارت در سازه "اخلاق و اصول اخلاقی" می‌باشد. پس از حذف سوال ۱۴، روایی همگرا و پایایی ترکیبی برای سازه‌های فوق در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۶. روایی همگرا و پایایی ترکیبی پس از حذف سوال ۱۴

پایایی ترکیبی	روایی همگرا	سازه
۰/۹۰۲	۰/۸۲۱	اخلاق و اصول اخلاقی
۰/۸۳۶	۰/۷۱۸	خصلت و رفتار
۰/۷۹۲	۰/۵۶۱	آموزش و پرورش
۰/۹۳۵	۰/۸۲۹	اعتقادات
۰/۸۵۲	۰/۷۴۳	وطن پرستی
۰/۷۱۴	۰/۵۷۴	درآمدها و هزینه‌ها
۰/۷۷۶	۰/۶۳۷	اشتغال
۰/۹۰۵	۰/۸۲۶	رشوه و گردش پول
۰/۸۴۲	۰/۵۷۷	ریسک و بازده
۰/۷۷۷	۰/۵۵۳	امنیت آتی
۰/۷۷۲	۰/۶۲۹	حمایت خانواده
۰/۸۶۴	۰/۷۶۱	مالیات

همانطور که مشاهده می‌شود روایی همگرای کلیه سازه‌ها بالاتر از ۰/۴ است که نشان‌دهنده میانگین واریانس بین هر سازه (همبستگی) با شاخص‌های خود است و پایایی ترکیبی که بالاتر از ۰/۷ است نشان از پایداری درونی مناسب برای مدل‌های اندازه‌گیری را دارد.

برای بررسی روایی واگرا، مقدار جذر روایی همگرای متغیرهای مکنون که در خانه‌های موجود در قطر اصلی ماتریس قرار گرفته‌اند، باید از مقدار همبستگی میان آن‌ها که در خانه‌های زیرین و چپ قطر اصلی نمایش داده شده‌اند، بیشتر باشد.

جدول ۷. روایی و اگر پس از حذف سوال ۱۴

سازه	رشوه و گردش پول	اخلاق و اصول اخلاقی	آموزش و پرورش	امنیت آتی	حمایت خانواده	درآمدها و هزینه	خصلت و رفتار	اشتغال	وطن پرستی	اعتقادات	ریسک و بازده	مالیات
رشوه و گردش پول	۰/۹۰۹											
اخلاق و اصول اخلاقی	۰/۲۳۹	۰/۹۰۶										
آموزش و پرورش	۰/۱۴۱	۰/۱۶۶	۰/۷۴۹									
امنیت آتی	۰/۳۳۰	۰/۱۴۸	۰/۱۲۹	۰/۷۴۴								
حمایت خانواده	-۰/۰۰۱	-۰/۰۷۹	۰/۳۳۹	۰/۲۴۴	۰/۷۹۳							
درآمدها و هزینه	۰/۲۲۵	۰/۰۴۰	۰/۱۲۴	۰/۶۷۷	۰/۳۹۳	۰/۷۵۸						
خصلت و رفتار	-۰/۰۹۸	۰/۲۹۵	۰/۰۰۰	۰/۲۵۵	۰/۱۰۷	۰/۰۸۴	۰/۸۴۸					
اشتغال	۰/۳۵۳	۰/۰۸۷	۰/۲۹۸	۰/۶۱۷	۰/۳۲۰	۰/۶۵۵	۰/۰۸۰	۰/۷۹۸				
وطن پرستی	۰/۰۹۵	۰/۲۱۳	۰/۳۱۶	۰/۰۵۲	۰/۲۸۴	۰/۱۴	۰/۱۵۲	۰/۰۹۵	۰/۸۶۲			
اعتقادات	-۰/۰۹۲	۰/۳۶۴	۰/۲۱۲	-۰/۰۱۳	۰/۱۸۳	۰/۰۷۹	۰/۰۴۷	۰/۰۲۴	۰/۵۷۱	۰/۹۱۰		
ریسک و بازده	۰/۳۲۵	۰/۲۵۵	۰/۰۲۸	۰/۷۸۸	۰/۱۹۳	۰/۴۳۲	۰/۲۴۷	۰/۵۷۲	۰/۰۱۹	۰/۱۱۰	۰/۷۶۰	
مالیات	۰/۱۱۴	-۰/۰۹۰	۰/۳۱۶	۰/۱۵۹	۰/۵۵۵	۰/۴۸۸	۰/۰۶۵	۰/۳۴۹	۰/۲۷۵	۰/۱۲۸	۰/۱۹۶	۰/۸۷۳

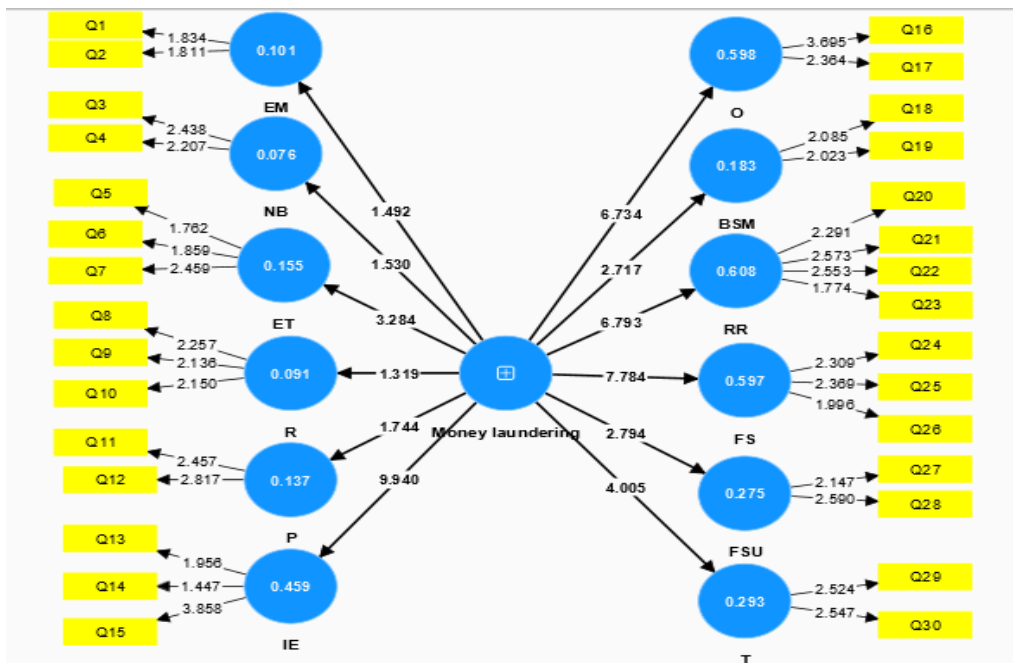
نتایج جدول فوق نشان می‌دهد در مدل، سازه‌ها با شاخص‌های خود نسبت به سازه‌های دیگر تعامل بیشتری دارد.

برازش مدل ساختاری

برای بررسی برازش مدل ساختاری از معیارهای زیر استفاده می‌شود (داوری و رضازاده،

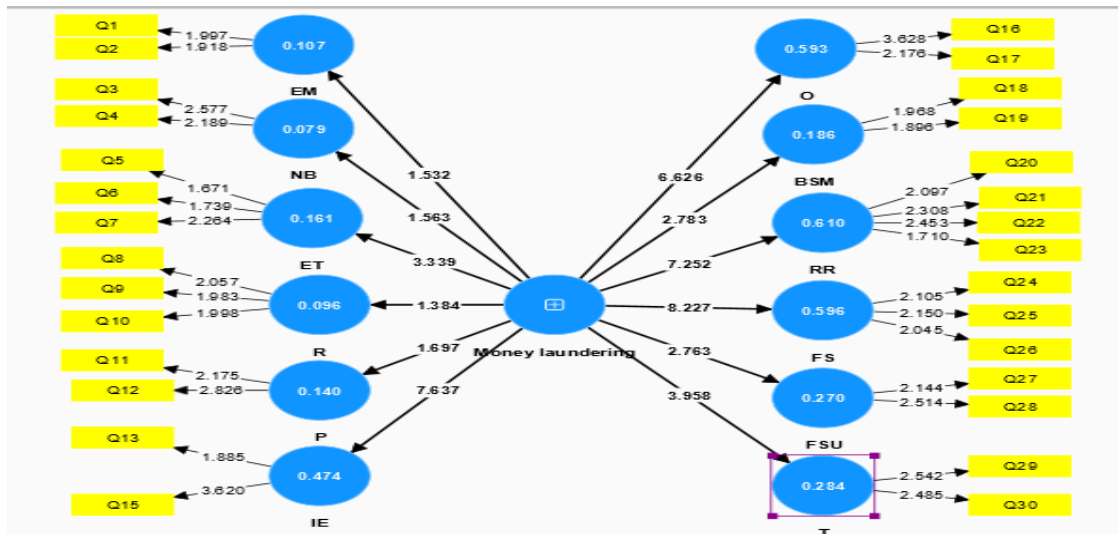
۱۳۹۶):

الف) ضرایب معناداری Z (مقادیر t-values): در صورتی که مقدار Z یا همان t-values از ۱/۶۴ بیشتر شود، نشان از صحت رابطه بین سازه‌ها و در نتیجه تایید سوال در سطح اطمینان ۹۰ درصد است. هم‌چنین برای کنترل نمودن معناداری روابط بین هر سوال و متغیر مربوطه (برازش مدل‌های اندازه‌گیری) می‌توان از آن استفاده نمود. ب) معیار R^2 : معیاری است که برای متصل کردن بخش اندازه‌گیری و ساختاری مدل‌سازی معادلات به کار می‌رود. مقادیر ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ به عنوان مقدار ملاک برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی R^2 در نظر گرفته می‌شود. ج) معیار Redundancy: این معیار از حاصلضرب مقادیر اشتراکی سازه‌ها در مقادیر R^2 مربوط به آن‌ها به دست می‌آید که هرچه مقدار بیشتری باشد، برازش بخش ساختاری مدل مناسب‌تر است. نتایج مربوط به بخش برازش مدل ساختاری به صورت زیر می‌باشد:

شکل ۳. ضرایب معناداری Z (مقادیر t-values) قبل از حذف سوال ۱۴

همانطور که در شکل فوق مشاهده می‌شود ضریب معناداری مربوط به سوال ۱۴، ۱/۴۴۷ می‌باشد که در سطح معناداری ۹۰ درصد از عدد ۱/۶۴ کم‌تر است لذا پس از حذف آن به صورت زیر تغییر خواهد نمود:

شکل ۴. ضرایب معناداری Z (مقادیر t-values) بعد از حذف سوال ۱۴

با توجه به شکل فوق، تمامی ضرایب معناداری Z از ۱/۶۴ بیشتر است که این امر معنادار بودن تمامی سوالات و روابط میان متغیرها را در سطح اطمینان ۹۰ درصد نشان می‌دهد. مقادیر R^2 و Red سازه‌ها نیز هر چه بیشتر باشد حکایت از برازش قوی مدل ساختاری دارد. معیار Red از حاصلضرب مقادیر اشتراکی هر سازه در R^2 مربوط به آن سازه به دست می‌آید که با توجه به جدول زیر میانگین آن ۰/۱۲۸ می‌باشد.

جدول ۸. معیار R^2 و Redundancy

معیار Redundancy	مقادیر اشتراکی	معیار R^2	سازه
۰/۰۹۹	۰/۱۰۷	۰/۰۹۳	اخلاق و اصول اخلاقی
۰/۰۵۲	۰/۰۷۹	۰/۰۶۵	خصلت و رفتار
۰/۰۲۴	۰/۱۶۱	۰/۱۴۸	آموزش و پرورش
۰/۰۷۹	۰/۰۹۶	۰/۰۸۲	اعتقادات
۰/۰۱۵	۰/۱۲۰	۰/۱۲۶	وطن پرستی
۰/۲۲۰	۰/۴۷۳	۰/۴۶۶	درآمدها و هزینه‌ها
۰/۳۴۹	۰/۵۹۳	۰/۵۸۷	اشتغال
۰/۰۳۲	۰/۱۸۷	۰/۱۷۳	رشوه و گردش پول
۰/۳۶۹	۰/۶۱۰	۰/۶۰۴	ریسک و بازده
۰/۳۵۲	۰/۵۹۶	۰/۵۹۰	امنیت آتی
۰/۰۷	۰/۲۷۰	۰/۲۵۹	حمایت خانواده
۰/۰۷۸	۰/۲۸۴	۰/۲۷۳	مالیات

همان طور که در جدول فوق مشاهده می‌شود سازه‌های ریسک و بازده، امنیت آتی، اشتغال و درآمدها و هزینه‌ها، مقادیر R^2 در سطح قوی را دارند و پس از آن مالیات و حمایت خانواده دارای سطح متوسطی از R^2 می‌باشد.

برازش مدل کلی

مدل کلی شامل هر دو بخش مدل اندازه‌گیری و ساختاری می‌شود و با تایید برازش آن، بررسی برازش در یک مدل، کامل می‌شود و تنها از یک معیار به نام GOF استفاده می‌شود. معیار GOF که توسط تنهاوس و همکاران (۲۰۰۴) مطرح گردید، برازش بخش کلی مدل را کنترل می‌نماید و سه مقدار ۰/۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۶ به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای آن در نظر گرفته شده است. معیار GOF از مجذور حاصل ضرب "میانگین مقادیر اشتراکی" در "میانگین ضریب تعیین تعدیل شده" به دست می‌آید که اعداد مربوط به آن‌ها در جدول فوق محاسبه گردیده است. بنابراین مقدار GOF به صورت زیر می‌باشد:

$$GOF = \sqrt{\text{Communalities} \times R^2} = ۰/۲۹۴$$

با توجه به حصول مقدار ۰/۲۹۴ برای GOF، برازش مناسب و قوی مدل کلی تایید می‌شود.

آزمودن سوال پژوهش

پس از بررسی برازش مدل‌های اندازه‌گیری، مدل ساختاری و مدل کلی، سوال پژوهش بررسی و آزمون می‌شود که شامل دو قسمت می‌باشد (داوری و رضازاده، ۱۳۹۶):

بررسی ضرایب معناداری z (مقادیر t-value)

در صورتی که ضرایب معناداری مسیرهای مدل بیشتر از ۱/۶۴ باشد، فرضیه‌ها در سطح اطمینان ۹۰٪ تایید می‌شود. همان طور که در شکل ۳ و در جدول زیر به صورت خلاصه بیان گردیده است کلیه ضرایب بیشتر از ۱/۶۴ می‌باشد.

جدول ۹. ضرایب معناداری z (مقادیر t-value)

سوالات	Q ₁	Q ₂	Q ₃	Q ₄	Q ₅	Q ₆	Q ₇	Q ₈	Q ₉	Q ₁₀
ضریب Z	۱/۹۹۷	۱/۹۱۸	۲/۵۷۷	۲/۱۸۹	۱/۶۷۱	۱/۳۳۹	۲/۲۶۴	۲/۰۵۷	۱/۹۸۳	۱/۹۹۸
سوالات	Q ₁₁	Q ₁₂	Q ₁₃	Q ₁₄	Q ₁₅	Q ₁₆	Q ₁₇	Q ₁₈	Q ₁₉	Q ₂₀
ضریب Z	۲/۱۷۵	۲/۸۲۶	۱/۸۸۵	حذف	۳/۶۲۰	۳/۶۲۸	۲/۱۷۶	۱/۹۶۸	۱/۸۹۶	۲/۰۹۷
سوالات	Q ₂₁	Q ₂₂	Q ₂₃	Q ₂₄	Q ₂₅	Q ₂₆	Q ₂₇	Q ₂₈	Q ₂₉	Q ₃₀
ضریب Z	۲/۳۰۸	۲/۴۵۳	۱/۷۱۰	۲/۱۰۵	۲/۱۵۰	۲/۰۴۵	۲/۱۴۴	۲/۵۱۴	۲/۵۴۲	۲/۴۸۵

بررسی ضرایب استاندارد شده بارهای عاملی

بیشترین شدت معناداری شاخص‌ها، در سازه "اخلاق" مربوط به شاخص عدم رعایت اصول اخلاقی در تجارت (۰/۹۱۰)، در سازه "خصلت و رفتار" مربوط به شاخص عدم وجود مجازات مناسب (۰/۸۵۶)، در سازه "آموزش و پرورش" مربوط به شاخص عدم آگاهی از قوانین و مقررات مالی و سرمایه‌گذاری (۰/۸۴۳)، در سازه "اعتقادات" مربوط به شاخص عدم اطلاع از معارف دینی (۰/۹۵۱)، در سازه "وطن پرستی" مربوط به شاخص بی تفاوتی نسبت به توسعه کشور (۰/۸۸۷)، در سازه "درآمدها و هزینه‌ها" مربوط به شاخص عدم تعادل بین درآمدها و هزینه‌ها (۰/۹۳۳)، در سازه "اشتغال" مربوط به شاخص تمایل بیشتر تاجر نسبت به ارائه دهنده خدمات (۰/۸۷۹)، در سازه "رشوه و گردش پول" مربوط به شاخص پنهان کردن منبع رشوه (۰/۹۲۶)، در سازه "ریسک و بازده" مربوط به شاخص سرمایه‌گذاری در بازارهای سایر کشورها (۰/۸۵۴)، در سازه "امنیت آتی" مربوط به شاخص سپرده‌گذاری‌های مختلف در سایر کشورها (۰/۹۱۰)، در سازه "حمایت خانواده" مربوط به شاخص داشتن زندگی با رفاه بالاتر (۰/۸۱۵)، در سازه "مالیات" مربوط به فرار از پرداخت تعرفه‌های بالا در اقلام وارداتی (۰/۸۹۸)، می‌باشد.

ضرایب معنادار Z ، تایید یارد سوالات و جهت روابط و اثرات (صحت روابط) را نشان می‌دهد در حالی که ضرایب بارهای عاملی، میزان تبیین شدن متغیرها و شدت رابطه بین سازه‌ها را می‌سنجد. با توجه به اطلاعات شکل ۲ و ۴ می‌توان نتیجه‌گیری نمود عوامل وقوع پولشویی از اعتبار کافی برخوردار بوده و الگوی نهایی از برازش مطلوبی برخوردار است. پس از حذف متغیر شماره ۱۴، در بخش مربوط به "برازش مدل اندازه‌گیری"، پایایی، روایی همگرا و واگرا، در بخش مربوط به "برازش مدل ساختاری"، ضرایب معناداری Z ، معیار R^2 و معیار Redundancy و در بخش "برازش مدل کلی" با تایید معیار GOF، برازش مدل، بررسی شده و در نهایت با تایید مقادیر t -value و ضرایب استاندارد شده بارهای عاملی، اعتبار بیست و نه عامل وقوع پولشویی تایید می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام پژوهش، اعتبارسنجی عوامل تبیین کننده وقوع پولشویی از طریق تدوین و توزیع پرسشنامه بوده است.

با توجه به اطلاعات فوق می‌توان نتیجه‌گیری نمود بیست و نه مورد از عوامل مشخص شده مربوط به پولشویی از اعتبار کافی برخوردار بوده و الگوی نهایی از برازش مطلوبی برخوردار است. شاخص با بیشترین بار عاملی در سازه "اعتقادات" و شاخص با کم‌ترین بار عاملی در سازه "ریسک و بازده" وجود دارد.

استدلال در خصوص عوامل تایید شده به صورت زیر می‌باشد:

- اخلاق و اصول اخلاقی: یکی از عوامل رفتاری و اخلاقی، وجود ویژگی شخصیتی ماکیاویلیسم می‌باشد. این ویژگی یکی از ویژگی‌های تاریک شخصیت افراد است که درستکاری و پرهیزکاری افراد را تحت تاثیر قرار می‌دهد و این ویژگی با رفتارهای منفی از جمله فریب کاری، حيله گری، عوام فریبی و عدم پایبندی به اخلاق برای دستیابی به هدف خاصی همراه است (پوپ^۱، ۲۰۰۵). بنابراین در صورتی که شخص دارای اصول اخلاقی لازم در زندگی و تجارت نباشد می‌تواند مرتکب وقوع جرم شود. به اعتقاد اکبری و همکاران (۱۳۹۹) جو و فضای اخلاقی یک سازمان از معیارهای مدیریتی و کارکنان سازمان و در یک نگاه کلان تر از معیارهایی که در یک جامعه تسلط دارند تاثیر می‌پذیرد. زمانی که ادراکات و باورهای اخلاقی، شکل بارز و مسلطی داشته باشند، این تسط در تک تک روابط و فضای سازمان نمود خود را به جای می‌گذارد و به طور طبیعی جایی برای رفتارهای آسیب رسان به نظام سازمانی و همکاران در قالب فساد و رفتارهای انحرافی کاری در محیط سازمان بر جای نمی‌گذارد.

- رفتار و خصلت: می‌توان بیان نمود که هر چند افراد به صورت ذاتی و دلایلی از جمله عدم صبوری برای ثروتمند شدن به دنبال ارتکاب جرمی از جمله پولشویی باشند در صورتی که مجازات‌های مناسبی در این خصوص وجود داشته باشد می‌توان از وقوع آن جلوگیری نمود. واتیلگام و نایر^۲ (۲۰۰۷) در پژوهش خود بیان نمود که کشورها باید برای توسعه اقتصادی قوی و زندگی پایدار و استاندارد باید تمام تلاش خود را برای مبارزه با فعالیت‌های پولشویی انجام دهند و در این زمینه حکمرانی خوب برای تضمین یکپارچگی سیستم‌های مالی امری حیاتی است. در این زمینه کشورها باید قوانین و مقرراتی را برای جلوگیری از وقوع پولشویی تدوین نمایند و این قوانین بازدارندگی لازم را داشته باشند.

1. Pope

2. Vaithilingam and Nair

- آموزش و پرورش: بنابر توصیه گروه ویژه اقدام مالی^۱ (۲۰۰۳) برنامه های آموزشی برای مجریان قانون می تواند این اطمینان را ایجاد نماید که آن ها در مورد تغییرات در روش های پولشویی به روز شده اند. هم چنین کشورهای توسعه یافته باید حمایت های لازم در این خصوص از لحاظ مالی و برنامه های آموزشی را برای کشورهای در حال توسعه انجام دهند.
- اعتقادات: در زندگی انسان ها، واقعیت ها از ارزش ها و اعتقادات به طور تمام و کمال مستقل نیستند و فرضیات علمی نیز اغلب دارای مضمون ارزشی هستند (طباطبایی یزدی و مافی، ۱۳۹۱). هندرسون^۲ (۲۰۰۹) بیان نمود که محاسبات اقتصادی نسبت به بسیاری از هزینه های اجتماعی و محیطی ناپیدا بوده و نسبت به بسیاری از اثرات جانبی خنثی عمل می کند. بنابراین عدم وجود اعتقادات اشخاص از جمله عدم وجود باورها و اصول دینی می تواند در مقوله وقوع جرم از جمله پولشویی موثر باشد.
- وطن پرستی: در برخی از کشورها از طریق عشق به وطن، با جرایم مبارزه می شود برای مثال، قانون میهن پرستی با هدف ایجاد تغییرات بنیادین در جهت نظارت، مبارزه با تروریسم و برقراری امنیت، طرح ریزی و تصویب شده بود. یکی از عناوین اصلی این قانون، مبارزه با پولشویی می باشد (محسنی، ۱۳۹۱). به اعتقاد رانا و اوال (۲۰۲۰) در صورتی که افراد عشق به وطن نداشته باشند و یا نسبت به توسعه کشور بی تفاوت باشند مرتکب پولشویی می شوند.
- درآمدها و هزینه ها: مطابق پژوهش برات زاده و همکاران (۱۳۹۷) متغیرهایی مانند تولید ناخالص داخلی، حجم تجارت، متغیرهای جغرافیایی، فرهنگی و جمعیت می تواند بر حجم پولشویی اثرگذار باشد. بنابراین در برخی موارد افراد به دلیل شرایط اقتصادی کشور از جمله عدم تعادلی که بین درآمدها و هزینه های آن ها وجود دارد و یا برای کسب درآمدهای بیشتر مرتکب وقوع چنین جرمی می شوند. لک و همکاران (۱۴۰۲) معتقدند که از طریق پولشویی، منبع پول غیرقانونی به دست آمده، پنهان شده و در سیستم مشروع جلوه داده می شود.
- اشتغال: در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، سعی در کنترل جرم و پولشویی وجود دارد اما این کشورها مراحل کار را به درستی انجام نمی دهند که یک دلیل آن می تواند

1. FATF

2. Henderson

این موضوع باشد که سیاستمداران، خود تمایل بیشتری به رفتارهای مجرمانه و کسب درآمدهای نامشروع از کانال‌های غیرقانونی دارند (رانا و اوایل، ۲۰۲۰).

- رشوه و گردش پول: بنابر توصیه گروه ویژه اقدام مالی (۲۰۰۳) باید مکانیزم‌های نظارتی و مالی در صنعت بانکداری مانند شناسایی و تایید مشتریان تحت مقررات بانکی، ثبت سوابق و گزارش تراکنش‌های مشکوک وجود داشته باشد.

- ریسک و بازده و امنیت آتی: به اعتقاد رانا و اوایل (۲۰۲۰) پولشویی در همه کشورها به عنوان نقض قانون بوده لذا رشد اقتصادی را از بین برده اما این موضوع در کشورهای در حال توسعه بیشتر به دلیل وجود تورم بالا و نیز کمبود فرصت‌های سرمایه‌گذاری داخلی و مطمئن می‌باشد.

- حمایت خانواده: داشتن زندگی با رفاه بالاتر می‌تواند منجر به وقوع پولشویی شود. رفاه بالاتر می‌تواند برای خانواده و در همه زمینه‌ها صورت گیرد برای مثال برای حمایت از آموزش اعضای خانواده در خارج از کشور، پولشویی انجام شود (رانا و اوایل، ۲۰۲۰).

- مالیات: کرنیک و میتیاکوف^۱ (۲۰۱۷) در پژوهش خود ارتباط بین برخی از معاملات بانکی را با فرار مالیاتی در روسیه مورد بررسی قرار دادند و نشان دادند که انواع فعالیت‌های غیرقانونی مانند پولشویی و کلاهبرداری به دلیل فرار مالیاتی برخی شرکت‌ها انجام می‌شود.

مشابه با هر پژوهش دیگری، این پژوهش نیز برخی محدودیت‌هایی دارد. برای مثال با توجه به آنکه پاسخ‌دهندگان به پرسشنامه از بین مدیران مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار انتخاب می‌شدند، دسترسی به آن‌ها با توجه به وقت اندکشان، بسیار دشوار بود. محدودیت دیگر پژوهش این است که پاسخ‌دهنده‌ها به سوالات پرسشنامه، ممکن است آگاهی و اطلاعات کاملی از موضوع نداشته باشند یا به دلیل مشغله زیاد، با قرار دادن زمان اندکی، به سوالات پاسخ دهند.

برای پژوهش‌های آتی، با توجه به اینکه بیشترین شدت معناداری شاخص‌ها در سازه اخلاق، اعتقادات و درآمدها وجود دارد، پیشنهاد می‌شود عوامل مربوط به این سه سازه به صورت ویژه از طریق مصاحبه شناسایی شده و مورد بررسی قرار گیرند. هم‌چنین با توجه به مهم بودن اخلاق در همه جنبه‌های زندگی شخصی و کاری افراد، بهتر است بر روی این مقوله، تمرکز بیشتری شده و در به کارگیری افراد در مشاغل مختلف به خصوص در پست‌های کلیدی و مهم مورد

1. Chernykh, L, Mityakov

توجه بیشتری قرار گیرد. هم چنین پیشنهاد می شود که در پژوهشی به صورت ویژه، بر اقدامات پیشگیرانه در مقوله وقوع جرم به خصوص پولشویی تمرکز شود. از طرف دیگر، پژوهش هایی انجام شود و در آن به صورت کامل در خصوص مجازات های پولشویی و قوانین مربوطه در کشور ایران بحث شود. هم چنین می توان مطالعه تطبیقی انجام داده و در آن قوانین مربوط به مبارزه با پولشویی در ایران و سایر کشورها را با یکدیگر مقایسه نمود. در نهایت پیشنهاد می شود اثر گذاری پولشویی بر متغیرهای کلان اقتصادی از جمله واردات و صادرات، نرخ تورم و رشد اقتصادی نیز به تفکیک بررسی شود.

ملاحظات اخلاقی

حامی مالی: مقاله حامی مالی ندارد.

مشارکت نویسندگان: تمام نویسندگان در آماده سازی مقاله مشارکت داشته اند.

تعارض منافع: بنا بر اظهار نویسندگان در این مقاله هیچ گونه تعارض منافی وجود ندارد.

تعهد کپی رایت: طبق تعهد نویسندگان حق کپی رایت رعایت شده است.

منابع

- اکبری، محسن؛ محفوظی، غلامرضا؛ هوشمند، رضوان؛ ممبینی، یعقوب. (۱۳۹۹). بررسی تاثیر ارتباطات موثر و مشارکت بر کاهش انحرافات و فساد کاری حساب‌رسان. *پژوهش‌های تجربی حسابداری*، ۹ (۳۵): ۱-۲۱.
- برات زاده، منیژه؛ هراتی، جواد؛ لشکری، محمد. (۱۳۹۷). بررسی عوامل موثر بر پولشویی مبتنی بر تجارت در ایران: کاربرد الگوی جاذبه فرویدا. *تحقیقات مدل سازی اقتصادی*، ۹ (۳۳): ۱۵۱-۱۸۸.
- حقی، حسین؛ باقرزاده، محمدرضا؛ طبری، مجتبی و ذبیح اله غلامی رودی. (۱۳۹۹). تبیین ساختارمندی عوامل موثر در چالش‌های مبارزه با پولشویی در نظام بانکی ایران. *پژوهش‌ها و سیاست‌های اقتصادی*، ۲۸ (۹۶): ۲۵۱-۲۸۴.
- داوری، علی؛ رضازاده، آرش. (۱۳۹۶). *مدل سازی معادلات ساختاری با نرم‌افزار PLS*، انتشارات جهاد دانشگاهی، چاپ چهارم، ۷۹-۱۰۰.
- طباطبایی یزدی، رویا و فرزانه مافی. (۱۳۹۱). بازارهای اخلاقی و توسعه پایدار. *راهبرد اقتصادی*، ۲ (۴): ۱۶۷-۱۹۸.
- فلاح نژاد، فاطمه. (۱۳۹۶). پولشویی در اسناد بین‌المللی و حقوق کیفری ایران، *کنفرانس سالانه پژوهش‌های حقوقی و قضایی*.
- لک، جمشید؛ پورعلی، محمدرضا؛ فلاح، رضا و مهدی مران جوری. (۱۴۰۲). ارائه مدل احتمال وقوع پولشویی بر مبنای ویژگی‌های کیفی گزارشگری مالی. *مطالعات حسابداری و حسابرسی*، ۴۶ (۲): ۵-۲۶.
- مداح، مجید؛ سینانیان، مهلا. (۱۳۹۹). تحلیل تجربی روند پولشویی در ایران (رهیافت روش معادلات ساختاری مبتنی بر حداقل مربعات جزئی). *تحقیقات مدل سازی اقتصادی*، ۱۰ (۴۰): ۹۹-۱۲۲.
- محسنی، فرید. (۱۳۹۱). تحولات کیفری در قانون میهن پرستی آمریکا. *دیدگاه‌های حقوق قضایی*، ۱۷ (۶۰): ۱۷۹-۲۱۲.

References

- Akbari, M, Mahfouzi, Gh, Houshmand, R. & Mombeini, Y. (2020). Relation of Effective Communications and Participations to Auditors' Work Deviation and Corruption. *Empirical Research in Accounting*, 9 (35), 1-21. (In Persian).
- Almubarak, Mokhles and Ibrahim. (2003). The role of commercial banks in the control of money laundering (Case Study on commercial banks in Dubai, United Arab Emirates), (Unpublished MA Thesis), Naif Arab University for Security Sciences, Riyadh, Saudi Arabia.

- Al-nuemat, A.A. (2014). Money laundering and banking secrecy in the Jordanian legislation. *Journal of International Commercial Law and Technology*, 9 (2) ,117-126.
- Al-Suwaidi, N. A. & Nobanee, H. (2020). Anti-money laundering and anti-terrorism financing: a survey of the existing literature and future research agenda. *Journal of Money Laundering Control*, 1368-5201.
- Bratzadeh M, Harati J, Lashkari M. (2018). A Study of Factors Affecting Iran's Trade Base Money Laundering (TBML): (Ferwerda Gravity Model Application). 9 (33) , 151-188.(In Persian).
- Bartlett, B. L. (2002). The Negative Effects of Money Laundering on Economic Development. *The Asian Development Bank*, Project , 5967, 1-69.
- Central Bank of Ireland. (2015). Report on Anti -Money Laundering/Countering the Financing of Terrorism and Financial Sanctions Compliance in the Irish Banking Sector. *Central Bank of Ireland*, 2-24. [Online]. Available at: <https://www.centralbank.ie/regulation/processes/anti-moneylaundering/Documents/Report%20on%20Anti%20Money%20Laundering.pdf>
- Chernykh, L, Mityakov, S. (2017). Offshore Schemes and Tax Evasion: the Role of Banks. *Journal of Financial Economics*, 126(3) , 516-542.
- Cotterill, N. (2001). Money laundering., *Foreign Policy*, Vol 124, 16-22.
- davari, A, Rezazadeh, A. (2017). Structural equation modeling with PLS. *jahad daneshgahi*, 4 , 79-100. (In Persian).
- FallahNejad, F. (2017). Money laundering in Iran's international documents and criminal law, *Legal and judicial research conference*.
- FATF. (2003). FATF on money laundering: the forty recommendations, Financial Action Task Force, available at: www.fatf-gafi.org/dataoecd/7/40/34849567.pdf
- Ferwerda, J. (2009). The Economics of Crime and Money Laundering: Does Anti-Money Laundering Policy Reduce Crime. *Review of Law & Economics*, 5(2) , 903-929. <https://doi.org/10.2202/1555-5879.1421>
- Fornell, C, Larkers, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of marketing research*, 39-50.
- Gidadhubli, R., & Rama Sampath Kumar. (1999). Causes and Consequences of Money Laundering in Russia. *Economic and Political Weekly*, 34(48), 3395-3399. <http://www.jstor.org/stable/4408663>
- haghi, H, Bagherzadeh, M, Tabari, M, Gholamirudi, Z. (2020). Explain the need for structural factors affecting the challenges of combating money laundering in the Iranian banking system. *Journal of Economic Research and Policies*, 28 (96) ,251-284.(In Persian).
- Henderson hazel. (2009). Democratizing Finance, For Interprets Service.

- Hulland, J. (1999). Use of partial least squares (PLS). *Strategic management journal*, 20(2) , 195-204.
- Lak, J, maranjori, M, pourali, fallah, R. (2023). Developing a model for the probability of money laundering based on qualitative characteristics of financial reporting. *Accounting & Auditing Studies*, 46 (2), 5-26.(In Persian).
- Maddah, M, Sinaeyan, M. (2020). The Empirical Analysis of Money Laundering Trend in Iran (by Using PLS-SEM Method). *Journal of Economic Modeling Research*, 10 (40) , 99-122.(In Persian).
- Mohseni, F. (2013). An Overview of the USA Patriot Act. *Judicial Law Views*, 17(60), 179-212. (In Persian).
- Morris-Cotterill, N. (2001). Money Laundering. *Foreign Policy*, (124) ,16-22. <http://www.jstor.org/stable/440866310.2307/3183186>
- Mugarura, N. (2011). The global anti-money laundering court as a judicial and institutional imperative. *Journal of Money Laundering Control*, 14(1), 60-78.
- Nunnally, J. (1978). *Psychometric theory*, 2nd Edh. New York:McGraw.
- Pope, R. K. (2005). Measuring the Ethical Propensities of Accounting Students. *Journal of Academic Ethics*, 3, 89-111.
- Organization for Economic Cooperation and Development. (2009). Money Laundering Awareness Handbook for Tax Examiners and Tax Auditors, pp.9-45 [Online]. Available at: <http://www.oecd.org/tax/exchange-of-tax-information/43841099.pdf>
- Rana, S. Awwa, M. (2020). Reasons behind Money Laundering and Ways to Controlling it in Bangladesh. *Journal of of Business and Information Studies*,2(6), 157-169.
- Taatabayi yazdi, R, Mafi, F. (2013). Ethical Markets and Sustainable Development. *Economic Strategy*, 2(4) , 167-198. (In Persian).
- Tarawneh, Bato and Hossam .(2005). The basis of the bank's commitment in the fight against money laundering and the scope of this commitment in the Jordanian legal system, *Journal of Law*, No. 3.
- Tenenhaus, M, Amato, S, Esposite Vinzi, V. (2004). A global goodness-of-fit index for PLS structural equation modeling. In Proceedings of the XLII SI scientific meeting. 739-742.
- The World Bank.(2006). Reference Guide to Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism, *The World Bank* [Online]. Available at: http://siteresources.worldbank.org/EXTAML/Resources/396511-1146581427871/Reference_Guide_AMLCFT_2ndSupplement.pdf
- Unger, B. (2009). Money Laundering – A Newly Emerging Topic on the International Agenda. *Review of Law & Economics*, 5(2), 807-819.<https://doi.org/10.2202/1555-5879.1417>

- Vaithilingam, S. and Nair, M. (2007). Factors affecting money laundering: lesson for developing countries, *Journal of Money Laundering Control*. 10(3), 352-366.
- Walker, J. (1999). How big is global money laundering? *Journal of Money Laundering Control*.
- Zdanowicz, J. (2009). Trade-Based Money Laundering and Terrorist Financing. *Review of Law & Economics*, 5(2): 855-878. <https://doi.org/10.2202/1555-5879.1419>.

COPYRIGHTS

This is an open access article under the CC BY-NC-ND 4.0 license.